

Pest, július 30-kán 1854.

A 'Vasárnapi Ujság' hetenként egyszer egy nagy negyedréti iven jelenik meg. —
Előfizetési díj helyben: július—decemberi folyamra azaz: hat hónapra 1 pft.
Házhoz küldve 1 ft. 30 kr. p. p.

Postán elküldve minden egyéb költség nélkül: július—decemberi folyamra
azaz: hat hónapra 1 ft. 30 kr. pp. — Az előfizetési díj az alulírt kiadókhöz bér-
mentve utasítandó. — **Landerer és Heckenast**, kiadók (Egyetem-utca 4. sz. a.).

Az orosz táborból.

Vessünk egy pillanatot a tulsó táborba is! Rajzaink, miket eddigelé közlünk, többnyire a török és segédseregek állapotát illették. A muszka táborból minél kevesebb rajz került még eddig a világ színe elé, a mi talán szintén be fog következni, ha egyszer az angolok és francziák, kiknek táborát számos rajzó és festő művész követi, találkozni fognak a muszkákkal.

Addig be kell érniük a kevéssel, a mit kaphatunk. Jelen képünk egy jelenetet ábrázol a muszka katonai életből, midőn az oláh faluk szegényes kunyhóiba szállásolt csapatok a harc fáradságait kipihenve s ismét új rohamra gyűjtve erőket, bárátságos tűz körül sereglenek össze. Ki tudja, nem a rémületes Szilisztriáról folyik-e éppen köztök a beszéd, hol annyi bajnok-társok találta a törökök vitéz ellentállása következtében végveszedelmét. E vad alakokból is kilátszik a muszka katona két elismert tulajdonsága: a kitartó erő s a vak engedelmesség. A mit a szigorú fegyelem nem volna képes, azt előteremtí benne vallása és czárja iránti rajongó lelkesedése. Mindazáltal a harc eddigi eredményei nem feleltek meg egészen a várakozásnak, mellyhez a fentebbi tulajdonságok tekintetbe vételével jogosítva volt a világ.

Hogy a muszka katonák nem azon egyformaságban tűnnek fel, mellyben az európai egyenruházott had fiait ismerjük, ha-

nem majd minden rajzban új meg új formákkal találkozunk, ezen változatosságnak oka a muszka birodalom roppantságában s számos népeinek különféleségében rejlik. Hiszen nem régebbe írták a lapok, hogy olly muszka csapatok érkeztek legközelebb a csataterre, mellyek *egy év óta* folytonos utban vannak.

Pokanoket Fülöp.

(Adalék az indiánok történetéhez.)

Washington Irving után angoltól TÓTH JÓZSA.

(Vége.)

Igy lön Fülöp általános rémület tárgya. A titok, mibe burkolózott, még növelé valódi félelmességét. Gonosz szellemnek tartatott, ki az éjféli sötétben csúszik, kinek jövetét senki előre nem láthatá, s ki ellen senki eléggé nem őrizkedheték. Az egész vidék hír és aggodalommal volt tele. Fülöp a mindenüttlet tulajdonságával látszott birni; mert a hosszú vonalon, bárhol történt kirontás, azt hívék, hogy Fülöp állott élén. Némi babonás fogalmak is keringtek felőle: hogy bűvészetet űz, és egy vén boszorkányt, vagy jós-nőt tart magánál, ki őt bűvszereivel és szellemidézéseivel segíti. Ez valóban gyakran történt az indiánfőnököknél, vagy mivel maguk hittek benne, vagy mivel hatást gyakoroltak vele harezosaikra. A jós és álomlátó hatása az in-

diánok lelkére harcaiknál, az újabb időkben tökéletesen bizonyult. *)

Azon időben, midőn Fülöp Pocassetből kisiklott, helyzete igen kétes volt. Küzdereje a gyakori csaták által leolvadt, és elvesztette csaknem minden segéd forrását. E végszükségben egy hü barátot talált Canonchet, minden narrhangasetsék fő sachem-jában, fia és örökösében Miantonimonak, a nagy sachemnek, ki mint említve volt, az összeesküvés vád alól fölmentés után, az ültetvényesek hűtlen suttogásaira titokban elítéltetett. Canonchet — mint a történész megjegyzi — apjának egész szemtelenségét és büszkeségét bírta, valamint öröklé annak gyűlöletét is az angolok iránt. Igenis: örököse volt az apján elkövetett bántalomnak, jogtalanságnak és törvényes megtorlója gyalázatos halálának. Jóllehet ő tettelegesen részt nem vett e reménytelen harcban: mégis nyílt karokkal fogadta Fülöpöt és serege romjait, s fölajánlta nagylelkűleg részvétét és segélyét. Ez voná fejére az angolok gyűlöletét, kik elhatározták megtenni az utolsó csapást a két sachem megrontására. E végre jelentékeny haderőt vontak össze Massachusetts-, Plymouth- és Connecticut-ból, és tél közepén a narrhangasets törzs birtokaiba küldék, midőn a befagyott, lombtalan ingovány könnyen járható, és nem ajánlkozhaték többé sötét áthathatlan zugul az indiánoknak.

Canonchet, ki a támadást előre látta, hadkészlete legnagyobb részét, valamint az öregeket, betegeket, nőket és gyermekeket egy erősségbe küldötte, hová ő és Fülöp összes hadcsapataikat összevonták. Ezen erősség, mit az indiánok bevehetlennek hittek, egy halmon feküdt, vagy inkább 5—6 hold területnyi szigeten, mocsár közepett, olly gond- és ügyességgel készítve, hogy jóval felülmulá mindazt, mi indián várműveknél látható, bizonyosságul a két főnök katonai lángeszének.

Egy szökőncz indiántól vezetve, nyomultak az angolok a decemberi havon a vármű elé, és megtámadák az őrséget. A csata heves és rendetlen volt. A támadók az első rohamnál visszaverettek, legderekabb tisztjeik kezökben karddal lövettek le a megrohant sáncz tetején. A támadás azonban jobb sikerrel ismételtetett. A támadók szilárd állást nyertek; az indiánok állomásról állomásra nyomtatva védelmeztek minden talpalatnyi földet, és küzdöttek a kétségbeesés erejével. Legjobb harczoik levagdaltattak, és Fülöp és Canonchet hosszú, véres csata után, egy maroknyi harczoval kivonultak az erősségből, és a körülfekvő ős erdők homályiban kerestek menhelyet.

A győzők a kunyhókat és erősséget felgyújtották. Fényes lángban állt minden; tehetlen aggok, nők és gyermekek sikoltása hangzott a lángmorajban. Ez utolsó borzasztó tett fölrazta magát az indián stoicismust; a szomszéd ős erdők harsogtak a futó harczoosok kétségbeesési és dühkiáltásaitól, a mint látták lakhelyök pusztulását, és hallották nőik, gyermekeik halálsikoltásait. „A kunyhók lángropogása, — mond egy hasonkoru történész — a nők, gyermekek nyöszörgése, sikoltása és a harczoosok ordítása, félelmes megrázó jelenetet képeztek, úgy, hogy néhányan a katonák közül is igen megindultak.“ Ugyanazon történész tartózkodva hozzáteszi: „Később gondolkodtak fölötte, és komoly vita tárgya lön: vajjon az ellenségnek élve megégetése megegyező-e a humanizmussal és az evangéliom szelid tanáival?“

A derék emelkedett lelkű Canonchet sorsa különösen figyelemre méltó, s életének, utolsó jelenete legszebb példánya az indián lélekfőnségnek.

Az elhatározó vereség után megrabolva hatalma- és segédforrásaitól, visszautasított szövetségesei- és szerencsétlen ügyéhez híven, minden békeajánlatot, mellyet tettek: ha Fülöpöt és társait elárulná. Kijelentve: hogy védni fogja magát a legvégéig, semhogy az angolok szolgája legyen. Midőn lakhelye lerombolva, országa a hódítók berohanásai által elpusztítva, eltörölve volt: kényszerült Connecticut partjaira vándorolni, hol had-

*) A szerző azon nagy befolyásra céloz, mellyel Francis jósbirt, az utolsó, Angolhon és Amerika közti háboruban. Ő azon vad törzsek-nél volt, kik az angolok pártján állottak, s az amerikaiaknak igen sok kárt tett azáltal: hogy honfiat folytonosan ellenök ingerelte, mig nem a Graenville melletti csatában megöletett. (Thomson's historical sketches of the late war.)

erőt szervezett a nyugoti indiánokból, s több angol ültetvényeket elpusztított.

Tavaszi kezdetén tizenhárom választott harczoossal kiindult egy merész vállalatra. Ugyanis Seaconk-ba, Mount-Hope közepé akart nyomulni, eleséget szerzendő a csapatok élelmezésére. E kis kalandor-tömeg észrevétlenül jutott át a Pequeods földön, és a narrhangasets törzs közepén állapodott meg, s egy elhagyott kunyhóban a Pantuket folyam partján nyugodott, a mint hirül hozák: hogy az ellenség közel van. Kettőt emberei közül a szomszéd halom ormára küldött bizonyos hirt veendő az ellenség felől; de kik megrettenve a gyorsan előnyomuló indián- és angol csapatok megjelenésén, lélek nélküli sietséggel rohantak el a vezér mellett, anélkül, hogy azt a veszélyről tudósítanák. Canonchet másik futárt küldött, ki hasonlót tön. Erre küldött még két embert, kik közül egyik megrázva, ijedten tért vissza, s jelenté: hogy az egész britt haderő jelen van. Canonchet-nek csak a rögtöni futás maradt fönn. Keresztül akart siklani a hegyen, de észrevéttve, az ellenséges indiánok- és némely gyorsabb angoloktól üldözöttetett. Midőn gyorsabb üldözői beközelték, hogy futását gyorsíthassa elveté köpenyét, ezüst sikkal kivart öltönyét, övét, mikről ellenei megismervén, kettőzött hévvel üldöztek.

Végre a mint egy folyón átgázolt, lába megsiklott, a vízbe esett és puskája megnedvesült. Ez eset annyira megrázta: hogy mint később bevallá: szíve és lelke megfordult s erőtlen lett, mint száraz ág . . . annyira, hogy a mint egy pequeod-indián a folyótól nem messze megragadta, nem volt képes ellenállani, bár rendkívüli testi erővel és rettentetlen bátorsággal birt. De, midőn fogolynak látta magát, fölbredett egész kevélysége, és mi, fejedelmi léleknagyság villámai látjuk abban, mit róla ugyanez időből beszélnek ellenségei. Ugyanis egy legelőbb közeledő angol suhancz kérdéseire, miután mély megvetéssel nézett az ifju arczába, kevélyen így válaszolt: te még gyermek vagy, nem értesz a hadügyekhez, küld bátyádat, vagy főnöködet, azzal beszédbe ereszkedem.

Jóllehet többször megkínálák életével a törzsevel meghódítás feltétele alatt; de mindig megvetéssel utasítá vissza azt, s ellenkezett illyszerű ajánlatot tenni alattvalóinak; mert előre tudja, mint mondá: hogy közülök arra egy sem leendő képes. A mint hitszegését, fenyegetéseit, hogy az angolokat házaikban akar megégetni, szemére hányák, nem tartotta érdemesnek igazolásra s válaszolá: hogy mások ép olly háborura hajlók mint ő, és hogy: „róla többé hallani sem akar.“

Olly nemes, rendületlen lélek, olly hü ragaszkodás ügyéhez, barátaihoz . . . meghatott volna minden derék, nemes kebelt; de Canonchet indián volt; olly lény, ki iránt a háboru ki-méletet, az emberiség törvényt, a vallás szánalmat nem ismer... elítéltetett halálra. Utolsó szavai, mik a rege ajkain élnek, méltók valának magas lelkéhez. Midőn halálítéletét kimondák, megjegyezte: „hogy vele tökéletesen megelégedve van, mert így előbb meghaland, mint szíve ellágyult, vagy olly valamit mondhatott volna, mi hozzá nem méltó leendett.“

Az erősség bevétele s Canonchet kivégeztetése halálcsapás volt Fülöpre. Hasztalan kísérté meg haderő gyűjtés végett a mohawks törzs fegyverre izgatását; mert bár természetes államférfini bölcsességgel birt: terveit a mivelte ellenség túlnyomó eszélyessége által meghiúsultak, és a fehérek hadtapasztaltságától félelem, megingatá a szomszéd törzsek határozottságát. A szerencsétlen főnök látta naponként fogyni küzderejét, és elolvadni maga körül csapatait. Egy rész elcsábítatott a fehérek által, a más rész éhség, fáradalom, és szüntelen nyugtalanító támadások áldozata lön; elvették élelemszerei, szemei előtt hulltak el legjobb barátai, nagybátyja mellette lövetett le, nővére foglyul hurczoltatott, s egy gyors menekvéskor kényszerült nejét, és egyetlen fiát az ellenség kezeiben hagyni. Midőn romlása — mond a történész — így lassan-lassan elközelgetett, szenvedése nem rövidült, hanem növekedett; mert érzé, mit tesz: fogságban tudni gyermekét, elveszítü barátait, legyilkoltatni alattvalóit, eltépni rokonsági köteléket és megfosztani önmagát minden örömtől, mielőtt saját életével lakolna.“

Hogy csordultig legyen a balsors kelyhe: alattvalói össze-

esküdtek élete ellen, gyalázatos biztosságot vásárlandók maguk számára. Leghűbb követői, Vetamoe, egy indián hercegnőnek s rokonának alattvalói, színté árulás által estek az ellenség kezébe. Maga Vetamoe is köztük volt, s hogy elszökhesse, keresztül uszta a szomszéd folyamot. Lehet, hogy az uszás kimeríté erejét, vagy az éhség és hideg ölte meg... holtan és meztelenül találtatott a folyamparton. Azonban az üldözés nem egyszer érte célját a sírnál. Maga a halál a szerencsétlenek menhelye, hol felhagynak a gonoszok üldözéseikkel, nem nyujthatott menedéket e szerencsétlen asszonynak, kinek nagy bűne a hűség volt, rokonai és barátai iránt. Hullája embertelen és gyáva boszu tárgya lön; feje levágatott, karóba huzatott és úgy mutogaták elfogott alattvalóinak, Tauntonban. Ezek rögtön megismerték szerencsétlen királynőjük vonásait, s e látmányon annyira megrendültek, hogy a tudósítás szerint: „a legborzasztóbb és ördögibb fájdalomkiáltásban törtek ki.“

Fülöp a nyomor és szerencsétlenség csapásait, mellyek minden oldalról megrohanák, férfias szilárdsággal tűrte; de a seb mit szívéen alattvalóinak árulása vágott, a kétségbeesés felé toltta őt. Azt mondják, hogy: „az időtől derült nem volt soha, és terveit nem közlé senkivel. Reménye elveszett, vállalkozó szelleme kialudt; körülnézett, és csak vészt és pusztulást, és sötétséget látott maga körül; nem volt egy szem, melly megsirassa, egy kar, melly segílyt nyujtson felé. Egy kis csapat harcossal, melly hű maradt kétségbeesett helyzetében, barangolt Mount-Hope vidékére s apáinak fejedelmi székhelyére. Lappangva csuszott tova mint kísértet, hajdani hatalmának és szerencséjének színhelyén hazátlanul, barátlanul és családtalanul. Szánandó helyzetének hívebb rajza nincs, mint mellyet a történész egyszerű tolla nyujt, ki akarata ellen szánó érzelmet kelt az olvasóban, a szerencsétlen harcossal iránt.“ Fülöp — mond ő — miután az angoloktól vadállatként több száz mérföldet ide s tova vadásztatott, végre saját völgyeibe nyomtatott vissza, hol legjobb barátaival egy ingoványba rejté magát, melly börtönévé vált, hol bezárva maradt, míg a halál angyala megjött, végrehajtandó rajta Isten akarata szerint a boszuparancsot.“

A végső kétségbeesés ez utolsó menhelyén hajdani nagysága lengi körül emlékezetét. Mi ugy rajzoljuk őt, a mint hallgatagon szerencséje romjain merengve gondemésztett harcossal közepett ül, s a mint neki rejthelyének félelmessége és zordonsága bizonyos vad nagyságot kölcsönöz. Megveretve, de nem megtörve; éltiporva, de nem megalázva, még kevélyebbnek mutatkozott a balsors nyomása alatt; és némi vad örömet érzett abban: kiüríteni a romlás kelyhét végső cseppeig. Kis lelket megtör és megaláz a szerencsétlenség; nagy szellemek fölmagaslanak azon. Már a meghódolás gondolata képes volt fölverni Fülöp dühét, s egy harcossal, ki békeajánlatot tett, megölte rögtön. A megölt testvérje elszökött, s elárulta boszúból főnöke menhelyét. Egy csapat fehér és indián küldetett rögtön az ingoványba, hol Fülöp düh- és kétségbeeséstől emésztve lappangott, s mielőtt megérkezésüket sejténé, bekerítettett. Kevés percz alatt leghívebb őt harcossal látta halva rogyini lábaihoz; hasztalan lön minden ellenállás; kirohant állomásából, merész kísérletet tön menekvésre; de egy saját törzsebeli szökőncz indiántól lelövetett.

Ime egyszerű története a derék, de szerencsétlen Fülöp királynak, ki míg élt, üldöztetett; halála után rágalmaztatott és meggyaláztatott. Ha azonban magát az előitéletes történetiratot vizsgáljuk is, mellyet ellenségei hagytak: kedves, nagyszerű jellemvonásaira találunk, mellyek rokonszenvet költenek sorsa, tiszteletet emlékezte iránt. Ugy találjuk: hogy a legsúlyosabb gond es vadszenvedélyek közepett, miket a háboru szül, a szelidebb férfi érzelem — apai gyöngédség — valamint a barátság feláldozó érzelme iránt sem volt közönyös. „Kedves nejeinek egyetlen fiának“ fogsága legélesebb fájdalmat okozott neki; barátainak halála egy-egy újabb sebet vágott fájó lelkén; honfiainak árulása és pártütése, kiknek rendületlenségére építé reményét, széttépte szívet, és feldulta lelke nyugalmát. Fülöp honfi volt, ki hazája földén szerelemmel csüngött; herceg, ki alattvalóit szerette, elkeseredett a tőlök vett méltatlanságon; hős, ki a csatában merész, szerencsétlenségben kitartó volt; türt

faradalmat, éhséget, szenvedést és az ügyért, mellyért vivott, él-tével áldozott. Kevély szívvvel és a természeti szabadság szilaj szerelmével inkább akart a rengeteg vadai között barangolni, vagy a lápok és ingoványok nyomoru sivár rejtekeiben lappangani, mint meghajtani kevély lelkét a járom alá és függve élni az ültetvényesek kellemei és kényelmeiben. Hősi tulajdonokkal, merész vitézséggel — mellyek bár kit a művelt világból történelem és költés tárgyává teendettek — vándor és földönfutó volt hazája földén, és mint magános hajó elveszett a sötétben és viharban, anélkül: hogy a szánalom könnye hullna utána, vagy egy baráti kéz följegyezne végső csatáját.

Táj- és népismertetés.

Mármarosi német telepek.

Bereg-Ugoosa, jun. 28-kán.

A szatmármegyei svábokról minap közölt cikk tanúsítja, hogy az illyes, népszokásokat tárgyaló cikkek a szerkesztőség előtt is kedvesek, a közönség előtt is érdekesekek — s így ösztönül szolgálhatók több illyes cikkek közlésére. — Ez oknál fogva fogom én tollamat a Mármarosban kebelezett *Német-Mokra* és *Königsfeld* (Királymező) német lakosairól pár sort írni.

A *Tétső* koronás városát elhagyta vándornak kettős ut nyilik, mellynek egyike napkeletnek egyenesen Szigetre, a másika pedig a *Tarcsk* viz mentében, mintegy 5 mérföld távolságra, több orosz falun által *Német-Mokrára* s *Königsfeldre* vezet: mindkét helységet, mellyek egymástól 1 1/2 óra messziségre fekszenek, cs. kir. favágók lakják, eredetüket tekintve osztrákok, kik a mult század fogytán fensőbb parancsok következtében ide kerültek *Ischl* tájáról.

Rengeteg erdők s hegyek, kopasz és szirtes havasok láncozzák körül mindkettőt. — Ez iker helység népe, mint említém, német ajku, de németsége csak akkor tiszta, mikor miveltebb némettel van dolga s közlekedése, magán körében s házi dialektusa jó adaggal ocsmányabb, s fülsértőbb a szatmármegyei svábokénál. Vallására nézve mindnyája rom. kath. s buzgón látogatja az egyház küszöbét, csak hogy gyakran igen feledi azt, mi nélkül az ember semmi sem, habár a *beregszászi* hegyet átteszi a *szőlősire*, azaz: a felebaráti szeretet itt sem süti nagyon a kebleket. — Nehány év előtt olvastam egy hirlapban, hogy a havasok között lakó sveiczi honvágó, jó s érzékeny szívé — de *Mokra* és *Königsfeld* havasai közt az említett sajátságok teljesen ismeretlenek. — Miveltségre nézve e nép egy fokon áll a szatmári svábokkal, sőt, (habár szabályozottabb tanodával bir is) tán még alantabb; — az iskolamesterekbeni válogatás itt igen tulságos sokszor, és még a szatmári tanító-képző intézet sem képes megfelelni a nagy követelésnek, pedig valamint a sváb gyermekek, tanodai pályáját elvégezvén, az ekeszarvhoz fog, ugy fog az itteni gyermek a fejszéhez — szóval, ki sváb tanító lehet, az lehet *Mokrán* és *Königsfelden* is. — A *mokrai* s *königsfeldi* férfiak kissé durvácskák, mivel többnyire zordon erdőben tanyáznak — a szépnem jóval simább, s ézt a honn foglalkozó irtók s gyakornokoknak köszönheti, kik (mint tudjuk) az ugynevezett szelidítésben igen jártasak, kivált ha *selmecziek*.

E népnek legkedvesebb tánca a német keringő és a havasi táncz; a magyar tánczot nem kedveli, valamint a nyelvet sem, és inkább oroszul beszél. — A lakodalmi lakomák, a hol kitelik, igen gazdagok, s tiszasággal párosultak; — divatban van az ugynevezett *kásapénz* is, s e pénz jobban szokta megnyomni a menyasszonyok s a főzőnek markát, mint a sváb lakodalmakban. — Gyengéség megütöközni, midőn az író, haszinte egyházi személy is, a szépekről ír, s őt azonnal e miatt valami *szobeli bőségről* vádolni — ez óvást előre bocsátva, mint historikus azt mondom: valamint a szatmári sváb nők s leányok közt ritkaság a szép arcz, olly nagy ritkaság itt, rut asszonyt vagy leányt látni; — szép itt a szépnem, s a kedvező éghajlat mellett egészséges is; — sokat von le azonban szépségéből nehéz s furcsa járása, minek oka, a súlyos terhek hordása, u. m. fi, széna, fa, lisztes zsákok stb. Sokat von le szépségéből tél idején a durva szőrös bocskor is.

Minden háznál (kivéve a legszegényebeket) legnagyobb a tisztaság; — van szép butor, ágynemű stb. annyira, hogy az illyes szállással megelégedve lehet nem csak a szolgabíró, hanem még az ő őrök is. — A nem legjobb szagu állatkák azonban innen teljességgel ki nem pusztíthatók, minek oka az, hogy a házak fenyőfából épültek.

Az egyházakra is kevés figyelem s tekintet fordítottatik itt: ugyanis a *mokrai* egy érczolvasztó hutához hasonlít, a *königsfeldi* pedig egy csapszékhez, illyes és más, valóban nem csekély nyomatéku bajokon, kétségkivül segitene a kegyes uraság, de hát ha néma a gyermek, ki hallja nyögését?

A külső gazdálkodás itt csupán csak a szénatakarításból áll — mező nincs, s a kertek sem igen jövedelmezők — gyümölcs kevés terem, s későn érik, s tulajdonságát tekintve, három napra is elváltja fogaidat. — Junius, julius és augustus havában legélénkebben foglalkoznak a leánykák a havasokon a tehenek őrzésével, fűaratással, fejéssel s köpüléssel, van e végre itten lakházuk s istállójuk. — A *mokrai* s *königsfeldi* favágók élelmezése a legtulságosabb drágaság dacára sem nehéz, ugyanis nyitva van számokra a cs. kir. magtár, homman ők aztán a szegődöttségi (conventionalis) rozsot s búzát olesó pénzen kapják, vékáját t. i. 1 pfton — a tiszt pedig a búzának köblét 8 vfton szedi, — mi nagy boldogság ez jelenlegi helyzetünkhöz képest, kik a búzának köblét a tiszta-ujlaki piacon 16 pgő forintjával fizetjük! E boldogsághoz jár még az is, hogy a só és fa ingyen adatik.

Rendes eledele az itteni németnek a hus, tej, s az ugynevezett puliszka, vagy is tokán, — a pálinkával ő is örömet részelteti torkát, sokszor tökéletes mámorig is. Málnában, szederben s havasi eperben nagy része van, de a hajdan bőségesen teremni szokott gombát, több év óta (valamint másutt is) igen szűk kézzel adja a természet. — *Mokrán* lakosa az éltető napot december s január havában csak egy pár óráig látja — a helység molnára pedig, ki a helységtől két parittyadobásra, egy keskeny völgy rejtekében, s egy nagy havas czombjai alatt köszörűli malomkövét, nyolcz hét lefolyása után csak Gyertyaszentelő Boldogasszony napján örvendhet eme roppant égi fáklya látásának.

A *mokrai* s *königsfeldi* németnek földi vándorlása pályája továbbra terjed, mint a szatmári svábé, bebizonyítja ezt mindkét helységnek anyakönyve: van *Mokrán* egy nő, ki a mult évkor a 92. évet már felül multa; ez szemüveg nélkül olvas írást és nyomtatást, dolgozik mint más nő, keze szapora, lába gyors; ő tavál az én általam a haldoklók szentségével ellátott 70 éves fiát amazoni nagy lelkűséggel kísérte ki a temetőre, inkább imádkozva, mint sirva és zokogva. — Épen az említett évben mult ki e világból *Mokrán* egy 89 éves favágó, ki teljes életében szenvedélyesen itta a pálinkát, halálának körülménye im ez: egyet hörpöntvén az említett nektárból, szunyadni kezdte s aztán elszunyadt örökre.

De hagyjuk már ott a zordon tájat, s említsünk valamit a mi vidékünkön is. Szentháromság vasárnapján *Nagy-Szöllösön* nagy s fényes ünnepély tartatott, a romlását sirató *Kankó* vára melletti kápolnában kápolna-ünnep volt t. i., mellyre roppant néptömeg tódult a szívelemelő, s a történetek színterén igen nevezetes dombra. — Az ajtatosság után a tisztelkedő egyházi személyeket szíves ebéddel fogadta el méltóságos *Prényi Bertalan* ő nagysága. — *Tisza-Ujlakon* pedig az urnapi ünnepélyt igen emelé a taraczkok durrogása.

Egyébiránt igen kevés a jó ujság — a nagy drágaság megvan — az idők mostohaságát érzi még a vagyonosabb is, a szegény pedig épen éheznek — sok koldus tébolyog beesett arcczal stb. Isten velünk! a viszonzlátásig. S. J.

Rosz gazdálkodás.

Ez leginkább megtalálható az orosz tengerészi ügynél. Lapjaink egyik számában Szebasztopol kikötőjéről azt írjuk, miszerint abban a hajókat valami tengeri bogár négy év alatt tökéletesen semmivé teszi. Hozzá értők megczafolják ez adatot.

A hajó-furdancs más tengerben is megterem s biz az nem igen válogatja, hogy muszka hajóbordát rágjon-e, vagy francziát? Miért tartanak tehát más nemzet hajói tovább mint az oroszoké, és ezeknél is különösen a hadihajók, mért vannak az enyészetnek sokkal inkább kitéve, mint a magánosok kereskedő-hajói? Ennek az a magyarázata, hogy az orosz tengerészügynél minden fogalmat felülhalad a csempészkedés: a tömérdek fakészlet csak a papiroson található s ha a kormány parancsot ad, hogy ennyi meg ennyi hajót kell hirtelen felépíteni, akkor az illetők neki esnek a legközelebbi erdőnek, levágják s a nyers fából összetákolják a hajót, a hogy illik. Az illyen hajó azután természetesen nem sokáig állja ki a vizen-járást. E csempészetről Miklós czár értesülve volt, s ő maga mondá egyszer, hogy az ő emberei a kész hajót is képesek volnának elcsenni, ha tudnák, hogy hova dugják el?

Trónra lépte után nem sokára elrendelé Miklós czár, hogy e visszaélések megszüntetésére országos vizsgálatot fog tartani Kronstadtban. A melly nap a vizsgáló bizottmányának összekellett volna ülni, az azt megelőző éjszakán a kronstadti fegyvertár kigyuladt, és porig leégett. Természetesen a jegyzőkönyvek, okiratok mind odaégtek, a miket meg kellett volna vizsgálni. De vagynak még is dolgok, a mik nem egy könnyen égnék el. Így például a romok félretakarításakor bizonyos ágyukra találtak, mellyeknek feliratairól meg lehet tudni, hogy azok egy hadihajóhoz tartozának, a mi a finnlandi tengeröbölben hajótörést szenvedett és mindenestül elsüllyedt. Már pedig abból a hajóból a hivatalos tudósítás szerint egy szalmaszálat sem mentettek meg. Végre kiszült, hogy azon ágyuk sohasem is voltak a kérdéses hajó fedezetén, hanem azokat még otthon eladta (!) a hajós kapitány s nehogy a tény kiszüljön, a hajót a finn partokon összetörte.

A czárok hajdani nősülete.

Egész a tizenhatszadik századig az a kiváltsága volt az orosz főnemességnek, hogy az uralkodónak az ő családjaikból kellett nőt választani.

Mihelyt a czár azon szándékát nyilvánítá, hogy megházasodjék, azonnal szétküldettek az ország minden részeibe az illető megbizottak, hogy számára az előkelő családok legszebb hajakonait kiszemeljék. Ezeket azután családai felküldék Moszkvába, s azokat ott mind egy pompás palotába helyezék el, egy éltes asszonyosság felügyelete alá, ki szinte olly előkelő volt. A czár azután mindegyikét meglátogatta, ugy levén bemutatva előttük, mint egy egyszerű nemes ember az udvartól. A válságos napon azután az egész hajadon sereg pompás öltözetekben felvitetett a czári palotába, s ott látták meg titkos udvarlójokat legelőször császári pompától körülveve s ott trónja előtt egyenkint letérdelve, a czár saját kezével nyujtott át nekik egy-egy aranynyal és drágakövekkel himzett zsebkendőt, s azután elbocsátá őket magától, csak néhány nap mulva később tudatva választása tárgyával magas szerencsését, a többit pedig ismét visszaküldé szülei várába gazdagon megajándékozva.

Ez a szokás már egészen elmúlt, nagy Péter czár óta a muszka uralkodók többnyire a német fejedelmi családokból nőszülnek s nagyhercegeik is ugyanazon példát követik.

Nevezetes szertartás az oroszok házasságainál.

Oroszországban a korbács nagy szerepet játszik. Mindenki alá van annak vetve, s végre a legszegényebb parasztnak is módjában van azt valakin gyakorolni. Ez a valaki természetesen a felesége.

A korbács a férfui tekintély a család előtt. Mikor az orosz mugik, (paraszt) haza viszi a menyasszonyát, a korbács bele van dugva az egyik csizmaszárába. Lefekvés előtt parancsolja a mátkájának, hogy huzza le a csizmáit. A szegény néembernek szabadságában áll azzal a féllal kezdeni, a mellyiket választja, de jaj neki, ha azt húzta le előbb, a mellyikben a korbács van,

mert akkor első kóstolóra része van benne, hogy máskor tudja, milyen íze van a korbácsnak.

Másutt ismét az volt a szokás, hogy mikor az apa átadta leányát a vőlegénynek, az esketés után megparancsolá neki, hogy menjen ki és hozzon a maga számára vesszőket. A leány engedelmeskedett s letérdelvé meggördíté a hátát az ütés alá. Az apa akkor rávert a vesszőkkel, s azokat átadva a vőlegénynek, tudatá leányával, miszerint ezentúl már nem ő fogja megverni, hanem a férje.

Nagy Péter eltörlé e barbar szertartást, hanem azért odahaza czeremonia nélkül annyiszor megveri a mugik a feleségét, a hányszor kedve tartja.

Statistikai adatok Oroszországról.

Az orosz hadsereg kerül összesen a kormánynak 88 millió pengőbe.

Egyegy katona nem kerül többé 48 pengőnél évenként. Franciaországban kerül egy katona 136, Angliában 215, Ausztriában 88 pengőbe.

Egy orosz tábornok évi fizetése 1820 pengő forint, egy altábornoké 1210 pengő; egy gárda ezredesé 480, egy tüzérezredesé 560, egy alezredes kap, azon hadtest rangja szerint, mellyhez tartozik, 200 és 500 pft. között. Egy őrnagy fizetése 300-tól 400 ftig; az első századosé 500-tól le 180 ftig. A hadnagy fizetés legmagasbjá 320, legkisebbje 125 ft. egy évre.

Néhány év előtt illy fizetést kaptak az orosz főtisztek, lehet, hogy azóta megjavították zsoldjaikat; annyi bizonyos, hogy az orosz katonaság a legkevesebbe kerül a kormánynak, mivel az adózónép azt élmezni köteles.

Magyar érdemek.

(Beküldetett)

A lapok egy új találmányról tesznek említést. Egy egészen új eszme után, gőzhajóra alkalmazandó gépezetről. Legközelebb a Vasárnap Ujság is közölte e jeles találmányt. Azon gőzösön, mellyre a gépezet alkalmaztatik, mellőzhetővé teszi, a két hajó kerekét, csavart, különösen pedig a kormánylapátot. Olly gép ez, melly taszit, előre vagy hátra a mint kell, és megkanyarodtatja a hajót olly szűk téren is, melly alig szélesebb a hajó hosszánál, mellé gyorsan végzi köteleességét. Gyürky András magyar gépész a feltaláló. Ki nem örvend e szerencsés találmánynak: ohajtsuk s munkálódjunk azon, hogy e magyar hajó hajtó gépezet mielőbb életbe lépjen, hirdesse magát tengeren innen s tul. Hangozzon minden hajós, minden gépész, minden e találmányt szemlélő ajkán, hogy az magyar! Régenten e nemzet mással tett érdemeket, így vitézségével a keresztény világnak szolgált védbástyaúl, újabban tudományával kell helyét kivívnia. Régenten karja erejével küzdött, most elmével iparkodjék győzni. Régenten kezében fegyver s csupán nehézföldszántó vasa volt, most művészet s mesterség eszközeit is forgatja. De bármikor és bármit tett, a hazáért s emberiségért tette, kézzel ésszel, a mint jött vagy idő s körülmények engedték. A képesség megvolt mindenre a magyarban, de nem fejthette ki; míg a harcz kürtje rivalt — vitézkedett, ha az elhangzott — eszély s országbülesességben törekedett élé. — Különbén a művészet és mesterség ágában ez ideig is több érdemei voltak s vannak, és ezek csekélyebbek vagy nagyobbak, a miként előállhattak. A XIV. XV. században, bőrcsérzés gyártásban volt egyetlen mester, egész Európából tódultak ide a mesterség eltanulására, minden uralkodók külön küldöttek egyéneket e szempontból, így Franciaországból, a történeti adatok szerint bizonyos Larosse jött. XV-dik század közepe felé, a szekerezés javításáról lett híres Magyarhon, egész Europa nemzetünktől kölcsönözte el a kocsikészítés modorát. 1457. V. László Magyar király követte VII. Károly francia király nejének Máriának, első volt, ki kényelmes kocsiával szolgált. — Mátyásunk alatt a Naptár készítése modorát, derék csillagásza rendszerbe öntvén, minden mivel nemzet sietett e felől tudósíttatni magát, s rövid időn híre lön a magyar szerkezetű naptárnak. E század elején Kempelen, pozsonyi fi beszélő és sakkozó gépe bámulatra ragadta egész Európát. 1844-ben, Seltenreich mentő léggömbbe kapott híre; elkölcsönözték e találmányt, az azt pártolás nélkül hagyott magyaroktól a francziák, és használják, az elsüllyedt hajókat könnyedén huzgálván ki vele. Ugyanezkor Kliegl betűszedő gépe tett nagy mozgást a művészek körében. Ezeken kívül egyéb magyar találmányok is vannak, mellyek e hon érdemei vagy legalább lehetnének. Csak az kár, hogy eddig pártolás nélkül hagyta a nemzet az illy találmányozókat, némelyek kénytelenek voltak idegen ország pártfogására szorulni, mellynek

sokszor következménye volt, hogy a magyar találmány más nemzet nevével kölcsönözé át, így a mentő léggömb — ez ugy tündököl most, mint francia találmány. Biztasson a remény, hogy Gyürky András magyar hajó hajtó gépezete megtartja nevét s pártfogásra talál nagybani kivitelre. Addig pedig örvendjünk az új találmánynak. i. E. S.

Felelet Jókai Mór urnak.

Dinnyészeti interpellatióját e lap 20. számában olvastam s örömmel üdvözölöm önt, érzékileg ismeretlen de szellemileg igen jól ismert irodalmi társam, a dinnyészet szép és áldott mezején! Áldottnak mondom, mert az, kivált íróra nézve, menedékhelyt nyujtván neki a más-kép elkerülhetlen szobabeteg arcz és ideg ellen; költőnek, philosophnak, azonkívül is barátokni kell a természettel, hogy az üres képzelgések ködvilágába ne merüljenek.

Azonban tisztelet becsület de igazság is, ön költő létére, a Svábhegyen lelkesedésében mégis keleten túl magas polczra emelte a dinnyészetet. Ha fris trágáéhoz és üvegekhez nem folyamodik, egy kissé későskén jut érett dinnyékhez. Az áldott szüz erdei föld, az igaz sokat pótolhat s így, ha későn is, de elvégre mégis eredményt arat, mert a hányszor a pesti Saharából a budai hegyek közé vetődöm, mindannyiszor sovargó szemmel tekintem a barna televényes földet, áthelyezni ohajtván belőle pár szekérrel, ha azt Hegeli modorban, a fogalom és tárgy azonságánál fogva, pusztán gondolkodva tehetném; mert hogy valóságban tegyem, Jupiter uram azon hajdani szeszélye tiltja, melly-nélfogva a világ szétoztogatásánál, a magyar bölcselkedőkre még kevesebb tekintettel volt, mint a magyar költőkre.

A svábhegyi Siberia daczára, így tudósít ön, kertjében a dinnyemagvak a szabadban szerencsésen kiteleltek, magoktól kikeltek s kérdi: nem kellene-e a dinnyét is, mint a gabonát, őszkor vetni, minekutána a tapasztalás bizonyítja, mikép az ősi gabona gazdagabb s becsesebb terményt ad mint a tavaszi?

Szelid telet nálunk a szabad földben nem csak a gabonának magvai, hanem más kertivetereményekéi is kiállnak, sőt még a dohány és dinnye magvak is, s így történik, hogy olly helyen, hol a föld kora tavaszkor fel nem szántatik vagy fel nem ásatik, a maguktól elszórt magvak kikelnek. Van eset, hogy az alföldön, az ugynevezet vadbusa, önmagát szaporítva, kétszer egymásután kielégítő termést ad. Ez bizonyítja termőföldünk erejét, de — köztünk maradjon a szó — nem az alföldi nép aratási szorgalmát. Egy felföldi atyafi, meglátogatván az alföldre költözködött rokonát, midőn földjén illy vadbusát látott, magvat hegyei közé vitte, de bizony abból azon patriában, hol egy tót deák mondása szerint: „habemus bonam aquam, bonum aërem et preaterea nihil“, (van jó vizünk, jó levegőnk; egyéb semmi) semmi sem lett. Ha a dohány nem hegyeztetik és nem kacsoltatik, őszkor maga körül elszórja magvait s ha e hely tavaszkor fel nem ásatik, szelid tél után, a magvak maguktól kikelnek. Illy önmagát évről évre szaporító dohányültetvényt Mohácson láttam egy öreg bajtársam kertjében s a terményből is nyertem néhány csomókat. Nem nagy levelű, gyöngye pipadohány volt, meglehetősen, tudni való nem olly jó, mint ha a föld elébb trágáztatik s jól megműveltetik.

A dinnye szintezen helyzetben van. Szelid tél után elszórt magvai tavaszkor kikelnek, csak hogy nem tudhatni, hányadik része. A Gazdasági Egyesület budai szőlőkertjében nem régen egy bizotmány, mellynek magam is tagja valék, a netalán ismét mutatkozó Odium Tukeri jelenkezését nyomozta. A tudós tagok, szerencsénkre, Toker ur semmi nyomára nem akadtak s azon kívül nem is láttak semmit; de én, ki a dinnyerászat olly hihetetlen távolságban pillantom meg, mint a hajdani juratus a szép leányt, a trágadombon egy egész dinnyeültetvényt láttam, melly a multévi dinnyetermés odahányt magvaiból önként keletkezett. Ezen átkozott szokás, a dinnyemagvakat trágadombra kihányni, életem kis bajai legbosszantóbbjainak egyike. Ha a dinnyész itt Pesten mint én — persze kivált philosophiai nélkülözésből, mint ön gyanítani fogja — paripákat nem tart, s kénytelen idegen kézből trágát szerezni, általa dinnyeföldjén majd minden évben, a leggyalázatosabb kótyok magvai szóratnak el. Ha ezek azután a táblának földjén kelnek ki, akkor se baj, kivágjuk; de ha a fészekben: ekkor a szigoruan az elkülönítés elvéhez ragaszkodó dinnyész ugyancsak sarokba szorul. Sokszor lehetetlen a kikelt kakuktojásra elébb ráismerni, mint a rászsa virágzásakor s ekkor már késő, a körülette álló tiszta faj himpor-közösülés által már el van korcsosítva. Mult évben is így jártam egy egész tábla Mészáros dinnyével. Meg nem szedhettem magvait. Ez oknálfogva ezentúl idegen trágát fészekbe nem merek használni, ha csak elébb egy évig kertemben halomban nem állott és párszor meg nem forgattatott.

De, fogja ön kérdezni, a kikelt és szorgalmasan ápolit kakuktojásból, bizonyosan paradicsom-madár fejlődött ki? — Manó! gyalázatos ehetetlen kóty; ez szaporítja még a boszuságot! Megmondom okát.

Az őszkor elvetett búza gazdagabb és nehezebb termést ad, mint a tavaszkor elvetett; mert magvai még a tél beállta előtt kikelnek, a csirák meggyökeresednek, megbokrosodnak s kiállják a telet s következés

képen a palánta jövő évben tökéletesebben fejlődve ki, nagyobb s nehezebb terményt is ad. A dohánynyal dinnyével ellenkezőleg áll a viszony. Melly mag tél előtt kicsirázik, az télen át elvesz, isten tudja mennyi; tehát csak a tavaszkor kicsirázott mag kelhetve ki, a palánta teljesebben ki nem fejlődhetik mint a tavaszkor elvetett magból keletkezett s következképpen tökéletesebb gyümölcsöt nem is adhat. Főleg pedig a bizonytalanság az, melly a dinnyészt az őszi vetéstől eltölti. Ha a dinnyész előszeretettel eleve elkészít mindent, mi természetesen sikerét biztosíthatja, s minden készen van, csak a fő — a rászása hiányzik; nincs ennél bosszantóbb körülmény, mert a későbbben vetett s későbbben megért dinnye nem olly becses többé. A dinnyemag általában kényes, rossz időjárás-kor ollykor még tavaszkor elvetve sem kel ki vagy igen gyéren, miért is a műkertészek, kik természetük eredményét nem kockáztathatják, mert egész keresetüket képezi, nem is vetik el hidegföldbe, hanem mindig melegágyba, s aztán onnan ültetik át a kész rászát a szabadba.

Próbálni azonban mindent lehet, sőt kell is, így magam is nem egyszer neveltem fel illy magától a szabadban kikelt rászát; de semmi előnyt nem találván, a régi szokásnál maradtam, reményt veszítve hogy ez valaha változhatik.

Talán többet is szóltam már mint kellett volna olly tárgyról, melly önt, tisztelt dinnyésztársam, érdekli ugyan; de érdekl-e e lap olvasóit és a tisztelt szerkesztőjét is? azt nem tudom, sőt kétkem. Ha vétettem, bocsánatot kérek; Pilátusként mosván kezemet, mert a történet interpellatióra csakugyan felelnem kellett.*)

Szontágh Gusztáv.

Közhasznú beszélgetések.

III.

— Ez az asszony, — ez az asszony! — — már megint meggyült ám veled a bajom, tiszteletes uram!

— Hogyhogy, Gábor gazda?

— Tegnap este kiültünk a ház elibe, hol egy-hol másról beszélgetni; — váltig mondtam feleségemnek: Annyuk! menjünk aludni, mert majd kiesik holnap a sarló kezedből; — de ő csak tartóztat, csak tartóztat, — s egyszer mintha a ludvércz csipte volna nyakom, rám kiált: Láttá kend, a mint az a csillag leesett?

— Láttam hát; udni kellene azt neked, ha vak volnék — felelek rövideden.

— Szegény apjuk — folytatá most már egy kissé halkabban, — nem is azért kértem, hanem illyet én már nem egyszer láttam s úgy hiszem kend sem; sok száraz zsemlye fölött elhúzták ám már a második deket, mióta eszünket tudjuk, s ha minden esztendőben csak ötven-hatvan csillag pottyant is le, én úgy gondolom; annak nyomának kellene lenni az égen s még is mind a maga helyén van; mi ennek az oka?

— Ugyan hát mi választ adott Gábor gazda?

— Mit adtam volna; darab ideig gondolkodtam, mint a ki ollyan dologra akar más tanítani, a mit maga sem tud, de hogy az asszony jobban belém ne köthessen, ennyit még is mondtam ő kelmenek:

A csillagok épen úgy vannak az égen mint a katonák a háboruban, — ha t.i. valamelyik elesik közülök — másik glédából egy rögtön betölti annak helyét; — jól tudom én hogy füllenttem, de hisz a példabeszéd is azt mondja „tiszteletes hazugság nem árt.“

— Nem is használ, Gábor gazda; de hát aztán neje megelégedett-e a válaszszal?

— Alkalmasint, mert többet egy bébukkot sem szólt.

— Hogy kigyelmed füllentett, maga is elismeri, — és hogy felesége sem beszélt egyenesen, midőn a csillagot földre esni állítá — mindjárt át fogjuk látni.

— Az asszony hazudott volna? . . . hogy lehet az szentatyám? — — hisz én is láttam a csillagot lehullani, hát én meg duplán tévedném? . . .

— Kétszeresen bizony. Az, mit kigyelmedek lehullani láttak, nem csillag volt, csak egy kis légtümeny. A csillagok többnyire sokkal nagyobbak a mi földünkönél, s ebből képzelheti kigyelmed. ha hogy egy közénk esett volna — együtt beszélgetnénk-e most mi?

— Már így bajosan, lelki atyám; de mi hát az a légtümeny, mert erről én még soha sem hallottam.

— Semmi egyéb mint a természet játéka, — ollyan levegői vagy légi test, melly a föld színén és gyomrában elrothadt s elpárolgott különféle testekből származik. Láttá-e már kigyelmed, hogy többször, de különösen esős idő után amollyan sűrű gőz jön föl a földből.

— Akárbányszor!

— Midőn a föld így gőzölög, belőle többféle gyulékony részecskék jönnek ki, mik midőn a gőzzel együtt fölszállnak, addig bolyonganak a levegőben, míg egy tömeggé össze nem szorítva meggyuladnak, s aztán eléggé ismét a földre hullanak. Ez az a csillagnak képzelt légtümeny.

*) Daccára a „kétlés“-nek — mellyért kedvünk volna „annak idejében“ seregesen ellepni dinnye-ültetvényeit — velünk együtt olvasóink is bizonyosan köszönettel veendik e felvilágosító szavakat. A mi állásunk két illy „szenvedelem“ között, nehézségekkel nem járhat; mi csak nyerhetünk. Szerk.

— Hát az alatt a ludvércz szó alatt mit értnek kigyelmedek? . . .

— A neve csak ludvércz biz annak mi közöttünk, de hogy az sem valami Isten csudája — a mondottakból gyanitom; ugy-e bár az is légtümeny?

— Ugy van; a nagyszerű természet egyik csekély játéka. Vannak légtümenyek, mellyek a föld fölött nem igen emelkednek magasra, s ezeket a természet tudósok lidércznek neveztek (tehát nem ludvércznek, mint kigyelmed mondá) — többnyire mocsáros helyeken láthatók.

Sok együgyü maig is hiszi, hogy azon a helyen hol illyen lidércz veti föl magát — pénz van elásva; kigyelmed agyában nem fordult még meg illyen gondolat? . . .

— Mióta a p. . . . di legények ollyan pórul-jártak, ugy hiszem máséban sem — legalább vidékünkön.

— Mi történt a p. . . . diakkal? . . .

— Egyszer, még surgyán-gyerek koromban igen nagy hire volt, hogy határunkban, bizonyos kiszáradt tó körül csaknem minden éjjel látni illyen ludvérczet — akarám mondani lidérczet. Két, dolgozni nem szerető legény eltökélte magát, hogy azon a helyen a legközelebbi karácson-éjszakán pénzt fog ásni. A várvavárt idő megérkezett, s ők szavaiknak csakugyan urai lettek; — na de aztán micsoda kacifántos historia kerekedett ebből! — a mondott helyen fölástak egy fekete koporsót s mivel a szívük különben is talpukba szállt, elhatározták magokban, hogy azt csak oda haza szakitják föl. A mint a falun keresztül hurcoztak, hirtelen rájuk rival néhány hang, s ettől annyira meghökkentek, hogy kiásott kincsüket ásóikkal együtt elhányták. Másnap az egész falu tele lett a hírrel, s minden ember az öregbiróhoz czitáltatott.

Kié ezen ásók? kérdi most a helység nótáriusa az összesereglett tömegtől.

Egy szó sem hallatszott.

Az egyiknek nyelére B. T. betű van sütve; ki az, kinek neve illyen betükön kezdődik?

Barázda Tóni! — — Barázda Tóni! — kiáltá egyszerre minden ember. Szegény Tóni! mondják, hogy még a halálvereték is verte — hát még, mikor a biró a koporsót is előhozta s parancsolta, hogy törje föl.

— Nos hát? — mi volt benne, Gábor gazda?

— Hm! nevétség az egész; — teljes-tele volt téglával, s ennek a tetején egy behajozott bundadarab. A népség ugy elrohögte magát, hogy még az ötödik faluba is elhallatszott, — legjobb kedve kerekedett pedig azon egynehány okosabb legénynek, kik előre értesülvén Tóni szándékáról, vele és pajtásával ezen komédiát üzték;

— Lássá Gábor gazda! — így szokott bünködni mindenféle ostobaság. Molnár István.*)

Egyveleg.

— Az öreg Napier már eddig sok apró pusztitást vitt véghez az orosz tengerpartokon. Sokan rossz néven vették neki ezt, ámbár elismerik, hogy az angolok elég emberi módon bántak az ellenséggel. Ezt kívánja a mai kor szelleme, melly mindennemű kegyetlenkedést kizár. Erre vonatkozólag dévajkodik egy lap, midőn azt mondja, hogy mai időben már nem szokás, mint hajdan volt, hogy mind a négy végén gyujtsák fel a várost, hanem most minden házat egyszerre borítanak lángba, hogy megkönnyítsék a város szenvedéseit. Azután most legalább megszokták elébb kérdezni az illető város polgármesterétől, vajjon nincs-e ellenvetése, ha felgyujtják a várost, és csak ha kifogást tesz, szokták a lakosokat is odaperzselni. Szabad zsákmányra sehol nem eresztik többé a katonát; csupán felszólítják a lakosokat, hogy vagyonukat egész kényellemmel, de mégis bizonyos határidőig, kocsin vagy hajókon a táborba hozzák át. Ha így megy a dolog, évek mulva még nagyobb haladást fog tenni az emberi érzés. Még megérjük, hogy a golyókkal mindjárt a szükséges sebészi flastromot, a hozzávaló utasítással egyszerre fogják kilőni, s a csatatéren illy udvarias szavak közben fogják magukat agyonvágni és szúrni: Kedves barátom, felelte sajnálom, de hazám nyugalma és boldogsága kényszerít, hogy sirva bár, de más világra küldjelek. Azon felül minden ágyú fölé egy óvó táblát fognak akasztani, mellyen illően felszólítatik az ellenség, hogy közelébe ne jöjjön, különben nem biztosítja senki, hogy baja nem akad. — Ugy látszik, hogy a mostani háboruban, legtöbbször mentek a humanitásban az oroszok. Lőpor aknáikat ugy rakják, hogy sokszor nem az ellenséget, hanem saját magokat repítik a levegőbe, s golyóik sokszor ugy repülnek, kardjaik, szuronyaik ugy találnak, hogy nem annyira a törökök, hanem saját embereik hullanak el. Hanem vajjon humanitásból tették-e ezt? ez a kérdés.

— Az angol lötenyésztés régi jó hírben áll; e hírek hasznát is veszik az angolok a jelen háborus időkben. A Törökországban levő francia katonák nem győzik eléggé csudálni az angol katonalovak szépségét, idomosságát és ügyességét. Telivér angol lovat bírni, ezt tartja a pénz fiatal francia katonák legfőbb kívánságának. S ha látja, hogy illy szép lovaik nem csak egyes tiszteknek vannak, hanem az egész angol lovasság olly gyönyörű paripákon ül, hogy a híres longchamps-i francia löver-

*) T. dolgozó társunk dunántul lakván, az e cikkekben használt tájszavak is az ottani nép ajkáról ellesvék. Szerk.

senyre is beillenének, akkor már határt nem ismer bámulása. Most az a kérdés, hogy fogják-e lovak kiállani a nagy strapációt? El fogják-e birni a hosszú táborozás nehéz fáradságait e finom állatok? s nem silylik-e meg a gyakran szűken jutó és rossz abrakot? Mindekkoráig még nem igen látszik meg rajtuk, hogy megfogynak volna, de alkalmasint még tart a megszokott jó abrak, mit velök együtt szállítottak hazájokból Törökországba. A francziák annál inkább csodálhatják az angol lovasság lovait, mert az ő részokról eddig csak csontos, izmos ágyus lovakat szállítottak oda, s azokban akármit lehet inkább becsülni, mint a vért.

Tárogató.

— Magyarország primása, bibornok érsek ő eminenciája, miután egy egész heti Pesten mulatása alatt a két fővárosban számosakat megbermált és öt klastromot meglátogatott. f. hó 23-án a rákostéri Hermina kápolna alapkövét tette le nagyszerű ünnepélyvel.

— Debreczenben végre komoly szándékká vált egy állandó színház építése. E czélból legközelebb a szükséges telket vásárolta meg a város. Mint látjuk, Debreczen csakugyan híres város kezd lenni.

— Addig jár a korsó a kutra, míg eltörik! Ezt beláthatta egy budai pék, ki addig hágtat a sütés körüli törvényes rendszabályokat, addig sütött törvénytelen sulyú kenyeret, míg a törvényszék végre üzleti jogának teljes elvesztésére ítélte.

— A balaton-füredi vendégek egyik kedves óhajta teljesedett. Kisfaludy gőzös jul. 20-án ismét sétautazásokat tesz a Balaton tükre, s szállítja a gyönyörű vidékre kirándulni akarókat.

— Az ország különböző vidékein ünnepelt Anna-bálok között bizonyosan egyike volt a legszebbeknek az, mely mult kedden a budai császárfürdőben tartatott. Még kell itt jegyeznünk, hogy illy szép táncmulatságok e helyen a firdői szak folytán minden kedden adatnak, még pedig nem valami szűk terembe szorítva, hanem a tágas gyógyudvar zöld fái alatt, mely e czélra igen csinosan szokott feldisznitni. S e báloknak van egy elismert előnyök. A rendes pesti báloknak csak a főváros szépeit látjuk, de a császárfürdői mulatságokban, mondhatni, az ország szépeinek színe gyűl össze. Csak azért említjük e körülményt, hogy mindazon vidékiek, kiknek rokonaik a császárfürdőben tartózkodnak, meg legyenek nyugtatva, hogy kedveseiknek igen jó dolguk van, vagy legalább lehet.

— A m. cultus-minisztérium egy új rom. kath. templomnak Szent Benedeken az egyházi alaphól leendő építését helyben hagyá. Az építési költség 23,816 píttra van számítva.

— Vácson egy gyalázatos mesterkedésnek jöttek nem régiben nyomára. Bizonyos N., kinek ott egy kis hivatala volt, ez állását arra használta, hogy több jó birtoku embert egymásután magához hivatott s ezeknek a legnagyobb titoktartás ígéréte mellett, tudokra adá, hogy gyanu alatt vannak s bizonyos régi időkből származó dolgokért vizsgálat alá fognak vonatni — de ő — ugymond — hallgatni fog, ha ennyi meg ennyi pénzt adnak neki. Az így fenyegetett emberek közt több családapa volt s jó remény fejében szívesen fizettek. Akadt azonban egy, ki haragra gyuladt e zsarlás miatt s jelentést tett a hatóságnál. Az ijesztgető hivatalnok és czinkostársa elfogattak. Alig hinnők, hogy még illy keresetmódra is vetemedhetik valaki.

— Deák Ferencsről azt írják a lapok, hogy jövő téle állandóul Pestre teszi át lakását, miután dunántuli jószágait örök áron eladta.

— Havas József ur a Pesthez közel fekvő kőbányai birtokán nagy sikerrel üzi, habár még nem nagy mértékben, a selyemtenyésztést. 16 lat tojásból mult évben 70—75 font selymet nyert, melynek összes ára 1200 pft. volt. A költség a jövedelemnek felébe kerülvén, maradt még tiszta haszon 600 pft. E számok eléggé mutatják, milyen jövedelmező s kevés fáradságba kerülő iparágat lehetne még annyi ezer meg ezer gazdánk házában meggyökerezetni.

— A magyar akademiában Toldy Ferencz titoknok mult héten tartotta emlékbeszédét a tavasszal elhunyt jeles írónk, Nagy Ignacz felett.

— Pesten egy csapat esalonák jöttek nyomára, kik több idegen, különösen trieszti kereskedőház pecsétjeit birván s azok aláírásait ügyesen utánozván, nevökben hamis váltókat bocsátottak ki s hoztak forgásba. Illy uton eddig már 17,000 pftot szedtek be, azonkívül még 20,000 pftnyi értékű hamis váltókat találtak nálók.

— Tatra Füredről (Szepeesség) írják, hogy ott az idén több család mulat Lengyelországból, különösen Krakóból. A jeles furdó, hol olly nagyszerűen nyilatkozik a természet, évről évre európaibb hírűvé válik.

— A pécs-mohácsi vasutat nem sokára megfogják nyitni.

— A müncheni nagy ipartárlat megnyitása ünnepén a résztvevő fényes közönség között a magyar diszruha is képviselve volt. A cs. osztrák követ gróf Apponyi, mint szintén az ott élő gróf Mailáth János abban jelentek meg. Különbben az ipartárlaton eddigelé 1477 ausztriai iparos művei vannak bejelentve.

— A pest városi fő orvos hivatalos kimutatása szerint a mult június hónapban Pesten — ide nem számítva a kórházak halottait — 389 ember halt meg, tehát 59-el több, mint májusban, még pedig 200 a fi-

189 a nőnemből. Ezek között korra nézve legtöbb volt az 1 éven aluli gyermek, u. m. 224; 80 éven felüli agg csak 3 volt

— Komáromból e város hanyatlásáról panaszkodnak. A lakosok számban és értékben mindinkább fogynak és gyérülnek. Oka leginkább abban fekszik, hogy a gabonakereskedés, mely fő ágát tette a város kereskedésének, már több év óta végkép megszűnt. A gazdagabb lakosok, kik közül nem egy, százezrekkel rendelkezett, kihálóznak; többen máshova költöztek. A 17-18,000 lakos, kik még e század elsején lakták e várost, 12,000-re olvadt le. A kereskedés másik ága, az épületfakereskedés, mely a város számos lakosai gazdagságának most is egyik fő forrása, még virágzásban van. Ez általános pangásból magyarázható Komárom régi híri lelkességének is alábbszállása, hogy irodalom és művészet s evvel rokon eszmék nem találhatnak e helyen olly áldott termőföldre, mint hajdan. Mindazáltal a fentebbi, épen nem vigasztaló hírek írója, nem lát okot az elcsüggedésre, sőt ez átmeneti korszak elmúlása után, annál fényesebb jövőt ígér a városnak. Így p. o. igen nagy remények vannak hozzákötve azon vasuti készülétekhez, melyek a bécsbrucki vonalt a Duna jobb partján Győrön keresztül Komárommal Uj-Szönynél összekötik. E vonalnak Uj-Szönybe hozatala Komáromot olly kikötővé alakítja, melyhez hasonló előnyű s gazdagságu a Duna mentiben nem igen fog találkozni. A gabona- vagy sertéskereskedő sohasem választhat alkalmasabb helyet Komáromnál, mely üzletének szükséges középpontjául fog szolgálni. E vasut elkészülése már jövő évi novemberre váratik.

— Több lap közlé azon hirt, hogy egy felsőmagyarországi megyéből számos család szándékozik kiköltözni Amerikába. A hir figyelmet ébresztett, annál inkább, mivel illy csapatos kivándorlásra, melyre más országokban az inség kényszeríti az embereket, hazánkban még nem igen volt példa. Ugy halljuk azonban, hogy ez esetben sem elviselhetlen szegénység az oka e nagyobbszerű kiköltözésnek, sőt inkább úgy tudjuk, hogy e kivándorlók mind jómódu zsidó családok, kik már hosszabb idő óta folyamodtak a kiköltözési engedélyért.

— Pest városa a mult évben összesen 707,177 pft. adót fizetett. Ez összevben legtöbbet tett a házbéradó 410,052, továbbá a jövedelmi adó 196,713, a kereset adó 89,859, telek adó 10,553 pft.

— A pesti műegyesület, mint hiszik, nemsokára Temesvárról is fog nyitni műtárlatot. A helybeli részvényesek száma ugyanis közel van már a 100-hoz.

— Hogy a gabonából ne szabadjon pálinkát főzni, ezen rendelet eddig csak Magyarországon néhány kerületre vonatkozott; hir szerint ez most valamennyi koronaországra fog kiterjesztetni.

— Gróf Batthyány Kázmér Párisban f. hó 11-én kolerában meghalt.

— Az ő cs. k. Apostoli Felsege által rendelt nemzeti állampolgárságot illetőleg megjelent: „Jószándéku tanácsok és földvilágosítások“ az új önkéntes kölcson tárgyában, különös tekintettel a falusi községekre s a falusi népre. Irta J. E. Bécsben 1854. — Előleges tudomásul a következő értesítés olvasható a lapokban: „Hogy azoknak, kik ő cs. k. Apostoli Felsege legmagasb hivását követni és a nagy nemzeti kölcsonben részt venni akarnak, minden egyes befizetendő részlet hányadának kiszámítása könnyítessék, következő figyelmeztetések adatnak, miknél 4 évi befizetési időszak van felvéve.

E szerint esik az aláirt összevgeből

20 pftból minden részletre	— ft. 28 1/2 kr.
50 " " "	1 " 11 1/4 "
100 " " "	2 " 22 1/2 "
500 " " "	11 " 52 1/2 "
1000 " " "	21 " 55 "

Itt megjegyeztetik még, hogy miután azon elv kimondatott, miszerint évenként tíz egyenlő részlet fizetendő be, ezek mintegy öt heti időközökben következendnek egymásután.

Bécsi börze	Távirati közlés						
	20.	21.	22.	24.	25.	26.	27.
Státuskötelezvény 5 %	83 3/4	83 1/16	83 1/2	85 1/4	83	83 3/16	82 15/16
dto. 4 1/2	74 1/16	—	—	—	—	—	—
1834-ki sorsjegyek 100 ftos	—	—	222	—	—	—	—
1839-ki " 100 ftos	—	125	125	124 3/4	—	—	—
Bankrészevény darabja	1245	1258	1268	1268	1261	1275	—
Éjszaki vaspálya oszt.	1655	1670	1677 1/2	1670	1670	—	1257
Dunagőzhajózási részvény	569	572	573	574	574	—	—
Augsburg	126 1/2	123 3/4	122	124	123 3/4	123 1/4	124 1/2
Hamburg 100 Bcotallérért	93	91 3/4	90 1/4	93	91 1/4	96	92 1/3
London 1 font sterlingért.	12.16	12.3	11.57	12.7	12.3	12.3	12.8
Páris 300 frankért	147 3/4	154 3/4	144 1/4	145 3/4	145	145 3/4	146 1/2
Cs. kir. arany	31 1/2	—	—	—	—	—	—
Ezüst	—	29 1/2	—	—	—	—	29 1/4
Dunavizallás július	19. 10' 4" 3''' 0 fol. 20. 10' 4" 3''' 0 f. 26. 8' 11" 9''' 0 f.						

Jelenlegi gabona-ár.

Austriai mérök. — (Pengő pénzben.)

Pest, július 28-kán: Buza 5 ft. 52 kr.—6 ft. 56 kr.— Kétszeres 5 ft. 20 kr.— 5 ft. 36 kr.— Rozs 5 ft. 20 kr.—5 ft. 36 kr.— Árpa 2 ft. 24 kr.—3 ft. 12 kr.— Zab 2 ft. 44 kr.—2 ft. 48 kr.— Kukorica 3 ft. 12 kr.—3 ft. 44 kr.

Felelős szerkesztő: Pákh Albert.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS
A „VASÁRNAPI UJSÁG”
hat hónapi azaz: július-decemberi folyamára.

Előfizetési feltételek:

Julius hótól december utoljáiáig postán küldve minden egyéb költség nélkül 1 ft. 30 kr. p. p.
Budapesten házhozordással szintén 1 ft. 30 kr. p. p.
A kiadó-hivatalból elvitetve 1 ft. — p. p.

Tisztelt előfizetőink, kik a július-decemberi folyamra előfizetési díjúl csak 1 forintot vagy kevesebbet küldöttek be, a hiányt bérmentesen mielőbb után küldeni sziveskednének.

Tíz előfizetett példányra egy ingyen-példány jár.

Az előfizetési pénzeket e czim alatt:

„A Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalának Pesten,
bérmentesen beküldetni kérjük.

A t. cz. gyűjtő urak tisztelettel kéretnek a kezeiknél levő előfizetési iverk mielőbb beküldésére, hogy a lapok elküldése annál gyorsabban eszközölthessék.

Landerer és Heckenast kiadók,
egyetem-utca, 4-dik szám.

47

5-6

NAGY-KANIZSÁN
megjelent s kapható a szerzőnél
valamint minden híteles könyvárusnál:

Az
ÁRVA-ÜGYEK

s azok

gyakorlati vezetésének módja.
A magas kormányrendeletek- s leg-
újabb törvényekre alapítva.

Közhasználatul írta

Szobovics Ferdinánd,

tolnok a cs. kir. szolgabírói hivatalnál N-
Kanizsán.

Két kötet. Borítékba fűzve 3 ft. 30 kr.

Hogy e munka mindkét kötetét a bolti áron alul is, a még venni ohajtó mielőbb magának megszerezhesse, — a közkívánatnak felelve — egész folyó 1854. évi július 31-ig bezárólag, a két kötet ára 2 ft. 50 kr. p. p. leendő, mely áron ugy a szerzőnél mint minden híteles könyvárusnál — postán küldve pedig 3 ft. 10 kr. on — megszerezhetni. — Minden kifizetett 10 példány után 1 tisztelet-példány adatik. — A mondott határnapon túl a bolti-ár mindenesetre beálland. — Pénzek és levelek egyedül bérmentesen fogadtatnak el.

Jelen munkának csak az I. kötet, és a II. kötet I-ső füzeté kapható. Tökéletesen megjelenik folyó évi július 1-jén.

Ezen munka kapható lesz Pesten Magyar M. könyvárusnál 8 nap után; Müller Gyula, Edelman K., Emich G., Geibel A. és Kilian-nál később.

59

(1-3)

Heckenast Gusztávnál Pesten épen most jelent meg:

TIHAMÉR

REGÉNY.

Írta

Kisfaludy Károly.

Kiadta

A KISFALUDY TÁRSASÁG.

128 lap kis 8-rét. Fűzve ára 48 pkr.

Ajánljuk e szép regényt mind a nagy költő tisztelőinek emlék-kiadásképen

a mai nap, a mellyen annak nyughelyét több buzgó hazafiú új és szebb síremlékkel díszesítette; mind a regényolvasás kedvelőinek általában; megjegyezvén azt is, hogy kiállítása dísznél fogva ajándékol is különösen beillik.

AZ ÁRPÁDOK.

Történeti

balladák-, legendák- s mondákban.

Írta GARAY JÁNOS.

Második kiadás.

Nagy 8-rét. Vászombba kötve 3 ft. 20 kr.

Fűzve 2 forint pengőben.

Ezen könyvnek jövedelme egy részben az elhunyt költő hátrahagyott özvegyét illetvén, különösen ajánljuk e kitünő diszkiadásban megjelent híres nemzeti költeményeket a t. cz. közönség pártfogásába.

Hirdetmény.

Megjelent

Fényes Elek

„Orosz-török háború”

czimű munkájából

IV-dik füzet is.

TARTALMA: Az előbbi füzet további folytatása. A nyugoti hatalmak hadizenetére adott hivatalos orosz nyilatkozat. Az európai államok különféle szerződésük, és jegyzőkönyvek által mindinkább szorosabban szövetkeznek. I. A Franciaország, Anglia és Törökország közt 1854. mártius 12-én kötött, és május 8-án hitelesített szerződés. II. Az 1854. ápril: 9-iki bécsi jegyzőkönyv. III. Az ápril: 10-én szövetség Angol- és Franciaország közt. IV. Az ausztriai és porosz véd-és dacz-szövetség ápril 20-áról 1854. V. A bécsi május 23-iki jegyzőkönyv. Ausztriai és Oroszország politikája a keleti kérdésben. Melléklet Sevastopol térrajza.

Előfizetések bérmentve küldve, még folyvást elfogadtatnak az egész hat füzetből álló munkára 1 ft. 30 krral, helyben alolirtaknál (egyetem utca 4-dik szám alatt) és minden vidéki könyvárusoknál is.

Landerer és Heckenast kiadók.

Császári királyi legfelsőbb szabadalommal, s porosz királyi és szász királyi legfelsőbb engedélyvel.

1854-dik
évi
tavaszi
füvekből

Dr. BORCHARDT-féle
illatos gyógyerejű

NÖVENY-SZAPPAN.

Ara egy
bepecsételt
ered.pakét-
nak 24pkr.

A dr. BORCHARDT-féle cs. k. kiz. szab. növényiszappan kitünő jó szer a bőr erősítésére s épen tartására; az kétségkívül a legjobb szer, mi csak létezhetik e nemből, szintugy az olly igen alkalmatlan szeplő, májfoltok, napégelés, pörsezés, csúcsorék, bőrhólyagcsa stb. ellen, valamint a bőrnek tisztává és gyengédde tetelére, s annak erős, friss és élénk színbeni fentartására nézve.

1/2 pakétécska
40 kr. p.p.

Dr. SUIN de BOUTEMARD
illatos fogpásztája.

1/2 pakétécska
20 kr. p.p.

Ezen fogszappan azon elismert czélszerűségén kívül, miszerint a fogak és foghús épségben tartását a legbiztosabb s legártalmatlanabb módon eszközli, egyéb lényeges jeles tulajdonságainál fogva is minden eddig létező fogporok közt elsőséggel bír s mindinkább növekedő közelismerést nyer, ugy hogy azok által, kik azt már egyszer használták, bizonyosan jövőre is mindig különös előszeretettel újra be fog szeretni.

Dr. HARTUNG-féle cs. k. szab.

CHINA-HÉJ-OLAJ,

a hajnak épségben tartása és szépítésére.

Dr. HARTUNG-féle cs. k. szab.

NÖVENY-HAJKENŐCS,

a hajnövet ismételi fellesztése és erősítésére.

A dr. Hartung-felé szab. hajnövesztő-szerek bebizonyult jeles tulajdonságait s jutányos áraitól fogva nagy előnnyel bírnak az olly igen magasztalt makasszar, lapugyökér s minden más egyéb hajolajak és hajkenőcsök fölött, s e szerint mint e nemből legjobb és legoleosóbb szerek méltán ajánlathatnak; bővebb leírások ingyen szolgáltatnak.

A fentebbi szereknek egyedüli raktára

Budán Grünberg Ferencz, ndv. gyógy-
Pesten Székely József, gyógyszerész; továbbá:

Aradon Tedeschi és Zukovits; Baján Klenantz Ján.; Besztercze-Bányán Damay K.; Debreczenben Csanak József és R. Vincze Kár. gyógyszer.; Eperjesen Zsembery Ignác; Esztergomban Bierbreuer J. B.; Gyöngyösön Kocianovich János gyógyszer.; Győrött Unschuld Ede; Hóld-Mező-Vásárhelyen Braun József és társa; Kassán Eschwer Ede; Kézsmárkon Szopko K. N.; Kőszegen Küttel István gyógyszerész; Liptó-Sz. Miklóson Fischer J. L. és Krivoss M.; Lugoson Arnold József és Schiessler Antal; Makón Dobsa Sám.; Miskolczon Zah J. B.; Mohácson: Kögl András; Nagy-Bányán ifj. Bremer Ján. gyógyszerész; Nagy Beeskereken. Pyrra J. D.; N-Kanizsán Welisch M. V.; N-Kikindán Schanner N.; Nagy-Szombatban Keszely József; Nagy-Varadon Huzella Mátyás és Janky Antal; Pápán Bermüller József és Tschepien Ede; Pécsen Adler Antal és Berger Károly; Pozsonban Weinstabl Dienes; Rima Szombatban Krätschmar K.; Rozsnyón Feymann Antal; Rózsahegyén Jureczki A. Herm.; Sellyén Weigel József; Sopronban Rupprecht József gyógyszer.; Szabadkán Farkas József; Szegeden Sujan József; Székess-Fehérvárott Legman Alajos; Szolnokon Scheffits István gyógyszer.; Szombathelyen Tempel F., és Pachhofer Gyula; Temesvárott Jeney és Solkúr; Ujvidéken Sterio János; Vag-Ujhelyen Freund V.; Verseczen Karnap János; Veszprémben Hafner Mih.; Zala Egerszegen Anisits Pál; Zomborban Michailovits G.; Zsombolyban Telbisz Ján. uraknál.

A fentebbi, a közönségnél olly jó hírben álló ezikkék a fennevezett városokban senki másnál nem kaphatók valódi minőségben, mint csak az itt megnevezett t. cz. letéteményes uraknál.

63

(1)

**Biztosítás
a jégverés ellen.**

A jégverés ellen kölesönösen biztosító magyar egyesület a földnek mindennemű terméseit jutányos díjak mellett biztosítja a jégvihar ellen, és szabályai értelmében, nemcsak a legkisebb károkat téríti meg, de azokat is, mellyek a jégveréssel ugyanazon idő alatt járó szélvész által okozottak, melly körülménynek semmi más fenálló intézetnél helye nincsen.

Ennélfogva a t. cz. szőlő- s földmivelő közönség illendően felkérjük: természetmennyeit a fennevezett honi egyesületnél ezen rémitő s dühében fel nem tartható elem ellen biztosítani, s magát a kártól megmenteni.

Biztosítások elfogadtatnak, és minden kellő tudósítás a legnagyobb készséggel adatik Pesten az igazgatóság-(Nagyhid-utca Weisz ház, 12. sz. alatt 2. emelet) és országazerte az egyesületnek minden ügynőkségei által.

38

7-8